

SPANJE

Van 17-24 oktober 1975 was ik met mijn familie een week op vakantie in Almeria, de droogste provincie van heel Spanje. Er valt in die zuid-oosthoek van Spanje slechts 70 mm regen per jaar, wat dan ook tot gevolg had, dat we in een soort steppengebied beland waren. Veel interessants op planten-gebied was er dan ook niet. Wat vogels betreft troffen we het beter.

Toen we aankwamen viel direct het enorme aantal Jan van Genten op dat het luchtruim boven zee vulde. Zij doken veelvuldig het water in en kwamen tamelijk dicht bij het strand.

Een andere opvallende verschijning was de west-mediterrane vorm van de Noordse Pijlstormvogel (*Puffinus puffinus Mauretanicus*), een iets lichtere vorm van de Noordse Pijlstormvogel zoals wij hem in Nederland kennen. Zij vlogen vaak in groepen langs de kust, evenals de Kleine Jagers.

De Kleine Mantelmeeuw was onder de meeuwen verreweg het talrijkst. Ook de Zilvermeeuw kon je regelmatig achter de vissersbootjes zien vliegen. De Sterns, die in ons land eind oktober een zeldzaamheid zijn, waren daar nog veel te zien, vooral Visdieven en Witwangsterntjes, die het eenvoudigst te herkennen zijn wanneer zij nog in jeugdkleed getooid zijn met die goudbruine rug.

Een ander zeer interessant gebied waren de zoutmeren, die vroeger voor zoutwinning werden gebruikt. Het gebied kun je het beste vergelijken met de Kroonspolders op Vlieland met zijn begroeide dijken, plassen en drooggevalen delen. Hierin bevonden zich o.a. $\pm$ 500 Flamingo's, waarvan $\pm$ 10% nog jonge (grijze)vogels waren.

Ongeveer even sterk vertegenwoordigd waren de Kluten en de ontzettend mooie en ranke Steltkluten waren er toch ook met $\pm$ 200 exemplaren. Buiten de broedtijd verblijven hier ook de schuwe Kleine Zilverreigers, die je weer gelijk in de verre kijker zag met een Kraanvogel, hier op door-trek en even uitrustend van de vermoeiende reis.

Van de kleinere steltlopers waren vooral de Tureluur, Bontbekplevier en Kleine Strandloper erg algemeen. Daarnaast kwamen ook de Steenlopers, Bonte Strandlopers, Drieteenstrandlopers, Strandplevieren, Zilverplevieren en nog vele andere voor. De vogels waren helaas erg schuw, wat misschien te maken heeft met de jacht, die daar zeer veel wordt bedreven. Je wordt daar dan ook wel nagekeken als je met een verre kijker en een fototoestel rondloopt.

Op de dijkjes die door het gebied lopen, vloog veel klein spul rond. Bij nader onderzoek bleken het vooral veel Waaiersaartrietzangers te zijn. Dit is een heel onrustig vogeltje van nog geen 10 centimeter. In tegenstelling tot wat zijn naam zou doen vermoeden, heeft de Waaiersaartrietzanger een klein kort staartje, dat aan de onderkant overwegend wit is. Wel een lange staart hebben de Provençaalse Grasmussen, die je bijna alleen in de vlucht te zien krijgt. Zij zitten namelijk in een struik verscholen, totdat je vlak bij die struik bent, vliegen er dan uit om 20 meter verder weer een andere struik in te duiken. Zijn neefje, de Sardijnse Grasmus hield zich vooral in de gebieden om de zoutmeren heen op. Wat de grootte, vorm en leefwijze betreft lijkt hij erg veel op de Provençaalse Grasmus. Het grote verschil is dat de Sardijnse Grasmus een zilvergrijze buik heeft en de Provençaalse Grasmus een donkerrode.

Op de schraal begroeide vlakten om de zoutmeren heen, waar veel hagedissen, sprinkhanen en ook wat slangen bevonden, waren naast de Sardijnse Grasmussen, de Roodborsttapuiten, Veldleeuweriken en Kuifleeuweriken erg algemeen. Ook de Tapuit en het Paapje lieten zich nogal eens zien. Hoppen vlogen overal, helaas kwam je ze weinig zittend tegen, want dat hij zijn kuif zien. Met de Grielen precies hetzelfde als met de Hoppen; je kon ze alleen vliegend waarnemen.

De jagers maakten er dan ook gebruik van toen ik over die vlakte liep en hier en daar groepjes Grielen opjaagde. Om te voorkomen dat dit verder nog meer zou gebeuren, ben ik via het strand terug gegaan naar het dorp.

Tenslotte wilde ik nog enkele korte opmerkingen over soorten maken, die in het voorgaande niet genoemd zijn:

- 1e. Er kwamen veel Mussen voor. Dit waren allemaal Huismussen en niet de Spaanse mus.
- 2e. Van de vinkachtigen was alleen de Groenling aanwezig, die in kleine groepjes op het strand rondzwierven.
- 3e. Spechten heb ik in het geheel niet gezien, wel waren enige holen in een palmboom gehakt.
- 4e. Roofvogels heb ik weinig gezien. Een keer een valk (waarschijnlijk een Boomvalk) en een keer een arend, die zo hoog vloog dat hij niet te determineren was.
- 5e. Van de eenden was de Wilde Eend het meest algemeen, daarnaast heb ik nog Slobeenden, Smienten en Pijlstaarten waargenomen.
- 6e. Van de zwaluwen kwamen de Rotszwaluwen verreweg het meest voor, verder waren er alleen een paar Boerenzwaluwen op trek naar het zuiden te zien.

In het geheel kan ik dus zeggen, dat het een geslaagde week is geweest in het droge, warme Almeria.

Hein Verkade

Enige kanttekeningen bij het Vogelonderzoek Avifauna-West-Nederland -
Atlasproject... niet alleen de cijfers

Zo hebben we er dan al weer 3 seizoenen opzitten. Voor de meesten van ons (duinen strandmensen) was het wel even wennen om na al die jaren van vogelonderzoek in de duinen, over te stappen naar het bollenland of weiland. Soms was het nodig om in de bebouwde kom de zaak op vogels te onderzoeken...en dat was een hele overgang.

Niet voor ons vogelaars was het vreemd, maar ook de boeren en bollenmensen keken eerst wat tegen die indringers aan, maar na wat uitleg kwam er meestal wel een gesprek op gang, waaruit bleek, dat de mensen die daar op de landerijen werken, toch vrij goed wisten wat er also in de polders aan vogels huisden al zaten ze wel eens mis met de naamgeving van de verschillende vogelsoorten.

Wij van onze kant moesten ook wel het een en ander leren b.v. nooit tussen de hyacinten lopen, maar met wat overleg ging het toch allemaal redelijk goed. Soms was het wel eens moeilijk om een bepaald perceel te bereiken. Zo was er vorig jaar een stuk polder tussen Rijsburg en Voorhout, maar dank zij de medewerking van boer Tilburg in Rijsburg kwamen we tot "onder de rook" van Voorhout. Wat een prachtig stuk poldergebied hebben we daar nog. Wat een belevenis is het om in zo'n poldergebied op een vroege voorjaarsmorgen te lopen als Kievit, Grutto en Tureluur om het hardst van hun aanwezigheid getuigen. Als de dotterbloemen fel opbloeien langs de slootkanten en de late Goudplevieren nog in de weilanden verblijven wordt vogelen echt een plezier.

Ook dit jaar toen we het vliegveld Valkenburg met de polders er om heen op vogels onderzochten, kwamen we dikwijls onder de indruk van de rust die in zo'n polder aanwezig is. Zittend achter een bosje langs een brede poldersloot waar de zwaluwen over heen scheerden, waar de Blauwe Reiger roerloos stond, was het goed toeven.

De inventarisatielijsten van dit jaar zijn al weer ingeleverd, met daarop de gegevens die door ons over alle vogels zijn verzameld, netjes op een rijtje. Laten we hopen dat, wanneer het nodig is, deze gegevens hun nut zullen bewijzen, maar dat weet je maar nooit zeker!

Wat ik wel weet is, dat ik samen met mijn vogelmaat Jan Glasbergen vele fijne uren heb beleefd in de polders van onze omgeving. Ook weet ik best, dat dit niet in cijfers is uit te drukken en met wetenschap heeft het ook al weinig van doen. In deze tijd waarin alles zo nodig gepland en vastomlijnd moet zijn, waren dit onze ervaringen en dat is toch maar mooi meegenomen.

A.Cramer